

EDUARD LIMONOV POSVÁTNÁ MONSTRA

Autor: Karel Veliký

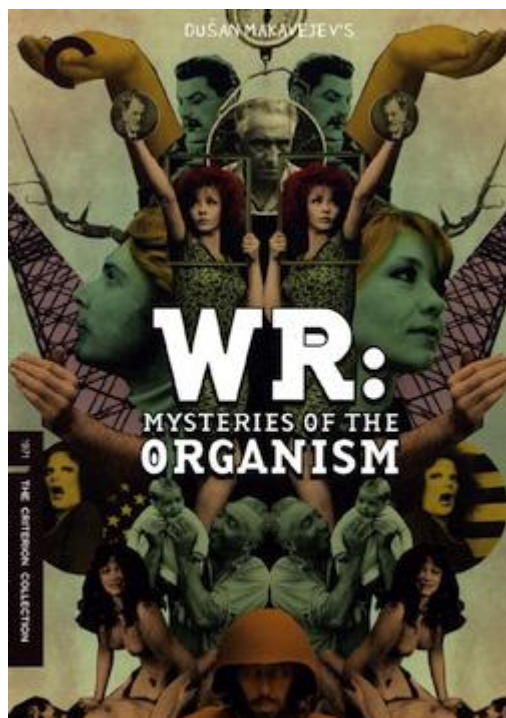
K druhému čtení. Pro-žitou magii slova, obrazů a zvuku...

Film

V „Monstrech“ Limonov zmiňuje jen pár filmů: *Rtěnku* (1976) se sestrami Hemingwayovými, na který šel do kina ještě v New Yorku, *Russellova Valentina* (1977) s Nurejevem, nepřímo *Fantomase* (1964) s Maraisem, *The Killers* (1964) podle Hemingwayovy povídky, dále *The Sailor Who Fell from Grace with the Sea* (1976) podle novely **Jukia Mišimy** i televizního *Krále posledních dnů* (1993) o **Janovi z Leidenu**, ačkoliv jím zmiňovaná scéna evokuje spíše klášterní orgie z *Russellových Ďáblů* (1971). Ovšem pokračování či rozvedení „mnohotvárného a rozsáhlého plátna“ (viz závěr Gagarinova medailonku) *Posvátných monster* skýtají spíše tyto snímky:

Balada o sedmi oběšených (1968) – rež. Martin Hollý ml.

– k teroristovi Borisu Savinkovi, zdaleka ne jenom *pro forma*!



Teoréma (1968) – Pier Paolo Pasolini

- výrostci, pasáci, zloději, hezčí a nebezpeční, i ti hloupí, oškliví, špinaví a zlí z předchozích filmů jako je *Accattone* tu nevystupují, jde o jiný „začátek nové prehistorie“ („jedině revoluce může zachránit minulost,“ *Zuřivost*), *Teoréma* je ilustrací ovzduší „rozmetání systému“ z konce šedesátých let – a i když tu jde o Lásku, Hostova zvěst v jednotlivostech plodí „zlo“ a jen služka-vesničanka, typ z předprůmyslového věku, v něm rozpoznává Boha, kdežto buržuje náhlý prožitek posvátna, resp. probuzení vnímání svatosti, jen mate a ničí...

W. R. – mysteria organismu (1971) – Dušan Makavejev

- od Jana z Leidenu k sexuální emancipaci až aberaci podle receptů „podivného doktora“ Freuda a jeho učedníka Reicha; aneb jak skanduje lid, či luza, u Brooka „bez všeobecné kopulace není žádná revoluce“ (Marat-Sade).

Divoký mesiáš (1972); *Lisztománie* (1975); *Noc hrůzy* (1986); *Poslední tanec Salome* (1988) – Ken Russell

- ve ztvárnění Limonových a Russellových „posvátných monster“ je zřejmá paralela, a to i v různém poměru stylizace: barvitá výbušnost *Lisztománie*, která po klavíristově setkání s Richardem Wagnerem vrcholí „camp“ ilustrací Locchiho *Podstaty fašismu*, tak ladí s komiksovým medailonkem Gagarina („epolety barva rtuti“), kdežto jen lehce surreálná, laudánovitá shellyovsko-byronická noc ve vile Diodati (tam, kde se z pera Shellyové zrodil Frankenstein), odpovídá kupříkladu potemnělému svitu portrétu Čarlí Mansona; exaltovanost party z *Divokého mesiáše* (s návštěvou v poundovském Vortexu!) snadno evokuje smogisty kolem Ljonky Gubanova, Wilde v *Posledním tanci* je již jen statistou-divákem opulentní orgie

smyslů na jevišti (podívaná na „divadlo v divadle“), a o *Ďáblech* se zmiňujeme v úvodu; Russell se mj. vyrovnával i s Poem (*Pád domu Usherů*), to se mu však již nedostávalo sil (a nejen finančních); a pozor, nezaměňujme si Russellovu vybranou retrogardní výstřednost s prostým úchylněním takového Jodorowského...



Lisztománie

Marat – Sade (1967) – Peter Brook

– štěstí kolektivu na úkor jedince podle radikálního reformátora versus právo jedince na štěstí na úkor ostatních podle libertinského individualisty: opět rozprava (*discours*) „divadla v divadle“, jehož účinkující jsou chovanci ústavu pro choromyslné režírování markýzem; Brookův scénarista vkládá Maratovi do úst tato slova: „Až vám budou říkat, že se máte líp, i když nevidíte bídu, která zůstane skrytá, i když si budete moci koupit stále více neužitečných věcí, i když se vám bude zdát, že jste nikdy nebyli tak bohatí, budete se jen řídit hesly jiných: těch, kteří mají mnohem víc než vy. Pod záminkou šíření svobody okrádají z bank a paláců celé národy!“

Pád Itálie (1981) – Lordan Zafranovič

– partyzána Davorina v podání Daniela Olbrychského lze sledovat jakožto Limonovo vtělení; válka tu umocňuje život – červencové slunce nad Dalmácií, vánek od blankytného moře, vůně sosen a pršuty, chuť červeného a slaných ženských ňader po koupeli v Jadranu jsou uchopitelnější, neboť je zvyrazňuje všudypřítomná blízkost smrti.



Pád Itálie

Sezóna příšer (1987) – Miklós Jancsó

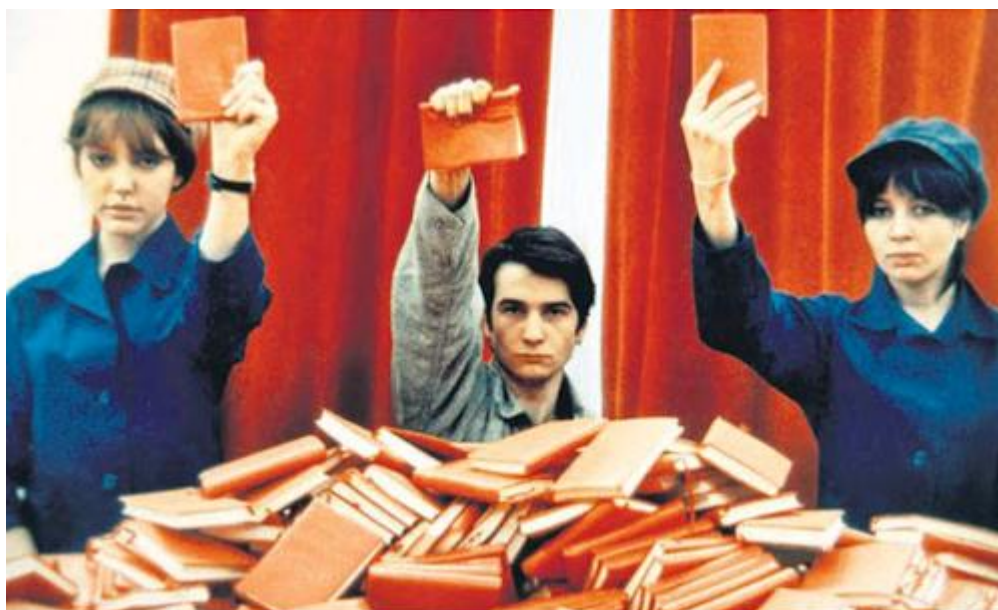
– mechanismy moci fyzicky zasahující proti svým protivníkům jsou zobrazovány běžně, tento film ale ilustruje manipulaci člověka sebou samým, což je téma stále aktuálnější; kdo tuto šílenost ještě „neukouká“, začne Felliniho snímkem *Ginger a Fred* (1985).

Mimo dobro a zlo (1977) – Liliana Cavaniová

– film o údobí, kdy Nietzsche, jeho přítel Paul Rée a Lou Salome žili v trojúhelníkovém vztahu; portrét vychytralé židovské ženštiny vysekaný pomocí Nietzscheho slov: rouhavé!

La Chinoise (1967); *Pravda* (1969) – Jean-Luc Godard

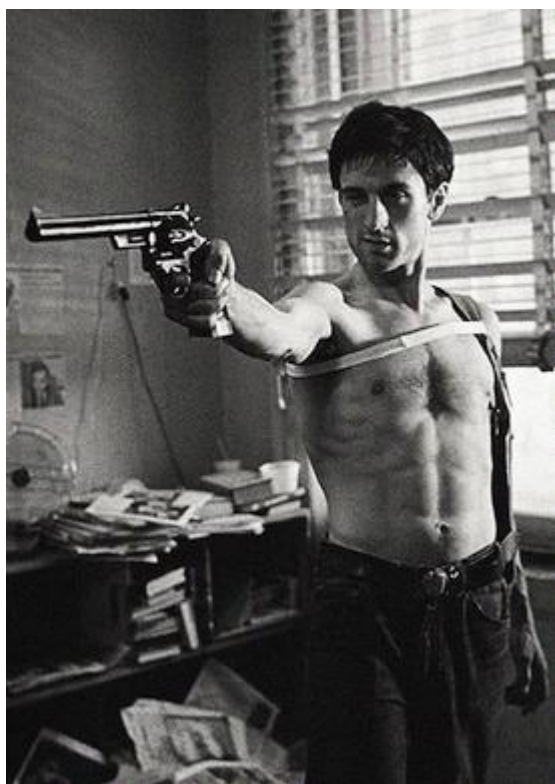
– politická akce proti zločinům kapitalismu: „Neměli bychom začít od nuly a zavřít univerzity jako v Číně?“ říká roztomilá Veronika, hodlající vrhat bomby; a „kinopravda“ o pražském jarním „tání“ do demoliberalního marastu, které pro malý „český mýtus“ spasí jen ocelové pásy sovětských tanků.



La Chinoise

Taxikář (1976) - Martin Scorsese

- hrdinská pohlednice jednoho zoufalce: také z Edáčkova New Yorku!



Taxikář

Slavnost / Obřad (1995) – Claude Chabrol

– o svátcích se stírají stavovské a třídní rozdíly mezi panstvem a služebnými, tohle je však privátní „festival msty“!

Bratr (1997) – Alexej Balabanov

– filmový rodokaps z „Ruska v troskách“, kam je nasměroval v USA oceňovaný „demokrat Jelcin“.



Bratr

Předjaří (2001) – Filip Bajon

– hrůzné krásky revoluce: opojení-střízlivění-dojezd, láska a smrt jednoho aristokratického mládence.

Veřejný nepřítel č. 1 (2008) – Jean-François Richet

– zločinec cítící se s naprostou samozřejmostí mravně nadřazený měšťákovi, tzv. „slušnému člověku“, je téma typicky francouzské stejně jako krášlení těchto společenských vyvrhelů hrdinskou a mučednickou auro; nejen tvůrci kriminálek s Delonem či Belmondem se inspirovali smělymi činy Mesrinovými.

Dodatky:

Jean Marais samozřejmě nebyl jen Fantomasem. Stojí za to připomenout si ho přinejmenším v gangsterce *Vydědělec* (1969), rytírně *Ve službách krále* (1961) „bez bázně a hany“, a také v Bertolucciho *Svůdné kráse* (1996), kde jako senilní obchodník s uměním zdobí melancholické záběry bohémského toskánského společenství přesně tím zjevem, který popisuje Limonov.

Wajdův *Popel a dým* (1958), jednak kvůli Cybulskému („Jamesu Deanovi východního bloku“), který typově pozoruhodně odpovídá Limonovovi z počátku devadesátých let, ale také pro tam tolik zřejmou blízkost hrdinství a absurdity.

Zvuk

Vedle „božského Mozarta“ („Eine kleine Nachtmusik“), jehož „kočárové rytmy“ příliš nemusíme, zato se rádi vracíme k předznamenání hudební romantiky v druhé větě jeho „Sinfonia concertante es-dur“ KV 364:

„Perfect Day“ (1972) – Lou Reed;

„Personality Crisis“ (1973) – New York Dolls;

„Messerschmitt 262“ (1974) – Blue Öyster Cult;

„Blitzkrieg Bop“ (1976) – Ramones;

„Che“ (1977) – Suicide;

„My Way“ (1978) – Sid Vicious;

„Rock the Casbah“ (1979) – The Clash;

„Vsjo idet po planu“ (1986) – Graždanskaja Oborona;

„Join in the Chants (1987) – Nitzer Ebb;

„Headhunter“ (1988) – Front 242;

„Krvava gruda – plodna zemlja“ (1986), „Das Spiel is aus“ (2000) – Laibach;

„Der Sheriff“ (2003) – D. A. F.;

„Amerika“ (2004) – Rammstein

a samozřejmě „Siegfrieds Trauermarsch“ z *Der Ring des Nibelungen* v inscenaci Pierra Bouleze.

Lennon? „Jealous Guy“ v provedení Roxy Music je dobrá, nahráli ji krátce po jeho smrti...

Malba

Vedle „Hvězdné noci“ (1889) van Goghovy a Vasiljevovy „Valkýry nad zabitým bojovníkem“ (1971):

„Friedrich Nietzsche“ (1906); „Slunce I - III“ (1911-13) - Edward Munch;



„Rudá jízda“ (1918) - Kazimir Malevič;



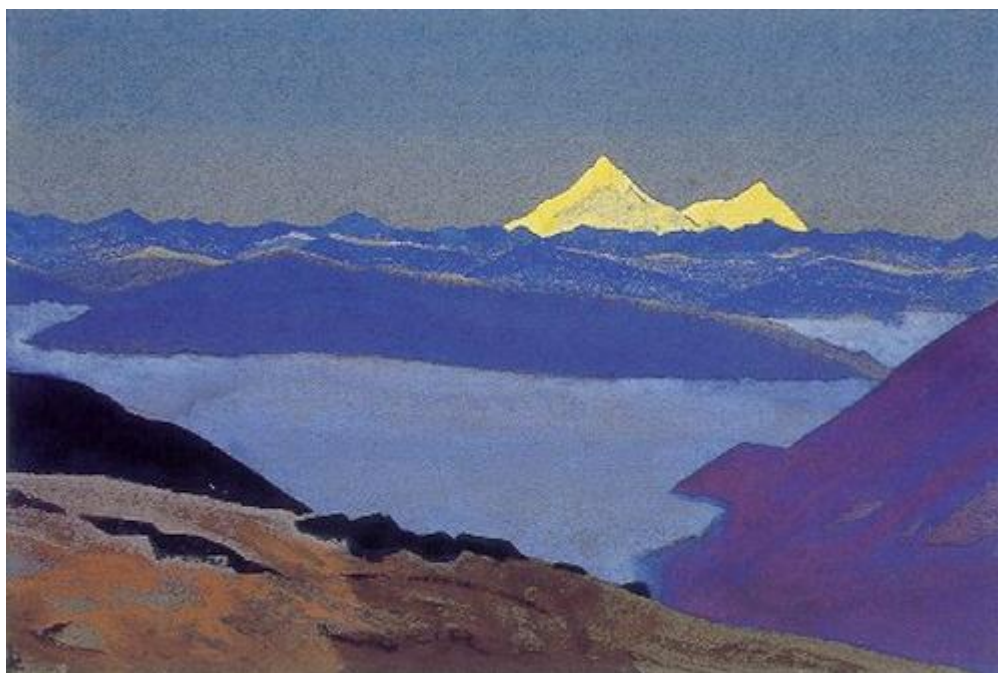
„Nová planeta“ (1921) - Konstantin Juon;



„Po boji“ (1923) - Kuzma Petrov-Vodkin;



„Himaláj“ (1933); „Horská pevnost“ (1933); „Hranice Tibetu“ (1936) – Nikolaj Rerich;



Nikolaj Rerich - *Hranice Tibetu*

„Kolos rhodský“ (1954) – Salvador Dalí;

„Dvojitý Elvis“ (1963); „Marylin Monroe“ (1967); „Mao“ (1972); „Kladivo a srp“ (1977); „Lenin“ (1987) – Andy Warhol;

„Návrat Hyperborejce“ (1972); „Hyperborea“ (2002); „Z vnitřní říše“ (2003) – Drahoš Kalajič



Drahoš Kalajič – *Hyperborea*

a „Enigma revoluce“ (1982); „Den mládí“ (1987); „Černý čtverec na Rudém náměstí“ (1992) kolektivu Irwin.



Irwin - *Enigma revoluce*